

Jostein Magne Brevik
Elvegt 2 B
7503 STJØRDAL

Utsetting av utenlandske treslag for juletreproduksjon - eiendommen 60/3 - Stjørdal kommune - tillatelse med vilkår og avslag

Vi viser til din søknad av 15.01.2013, og befaring i området 29.04.2013. Du søker om utsetting av 230 stk. fjelleedelgran, *abies lasiocarpa*, og nordmannsedelgran, *abies nordmanniana*, pr. år over et areal på 5- 6 da i Stjørdal kommune.

Saken er behandlet etter forskrift (med veileder) om utsetting av utenlandske treslag til skogproduksjon, som er fastsatt med hjemmel i naturmangfoldloven, jf forskriftens § 7, som gir grunnlag for tillatelse til juletreproduksjon og pyntegrønt.

Forskriften og utenlandske treslag

Forskriften om utenlandske treslag er vedtatt fordi utenlandske plantearter kan påvirke naturen i Norge negativt. Med utenlandske treslag menes arter eller underarter som ikke har sitt nåværende eller naturlige utbredelsesområde i Norge. Artsdatabanken har satt opp ei liste over utenlandske arter (alle typer arter, planter, dyr, insekter), og vurdert hvilken risiko disse artene antas å ha for det biologiske mangfoldet i Norge. Artsdatabanken har inndelt de fremmede artene i grupper fra lav risiko/ingen kjent risiko til arter med svært høy risiko.

Søknader om fremmede treslag skal vurderes i forhold til risiko. Derfor skal det vurderes om aktuelt treslag vil føre til risiko for uheldige følger, og det skal ikke gis tillatelse hvis det er grunn til å anta at utsettingen vil kunne medføre vesentlige uheldige følger for det biologiske mangfoldet. En utredning fra Universitetet i Trondheim, NTNU viser at noen bartre i enkelte tilfeller kan spre seg langt, opptil flere kilometer. Dette gjelder spesielt i åpne landskap med mye vind.

Andre lovverk.

Utplanting og produksjon må også følge andre lovverk. Det vi si at hvis det skal produseres på dyrkajord, så må det til tillatelse til omdisponering etter *jordloven*, hvor kommunen er myndighet. Produksjon av juletrær er også i henhold til *skogloven*, og det betyr f.eks at områder med avsatte MIS-figurer i skogbruket ikke kan omdisponeres til juletreproduksjon.

Fjelleedelgran

Fjelleedelgran, *Abies lasiocarpa* kommer fra Nord-Amerika, dvs USA m/Alaska og Canada, hvor den vokser i fra 300 m o h til over 3000 meter. I Norge kan fjelleedelgran frø seg både i låglandet og høyereliggende strøk, og den setter her i landet frø fra 30 – 40 års alder.

Fjelledelgran kan spre seg i naturen, men Artsdatabanken kategoriserer fjelledelgran til gruppen Lav Risiko.

Nordmannsedelgran, *abies nordmanniana*, hører hjemme i Kaukasus-området, dvs fjellområdene rundt Svartehavet, i Tyrkia, Georgia, Russland og Armenia. Her vokser den i høyder på 900- 2000 meter. Det er to underarter, tyrkisk gran og kaukasusgran.

Nordmannsedelgran er bl.a. på grunn av sitt bruksformål til juletre ikke antatt å utgjøre noen fare, og er derfor ikke vurdert av artsdatabanken.

Beskrivelse av utsettingsområdet og omgivelser

Selve utsettingsområdet er en vestvendt lise mot Trondheimsfjorden i Skatval, og er overveiende et etablert felt for juletre. Du opplyste under befaringen at utplanting av norsk gran for juletre startet for godt og vel 20 år siden, og at utplanting av fjelledelgran startet ca 1998, altså for ca 15 år siden, og at man nå er i gang med 3. omløp av juletreplanter.

Deler av søkeområdet overlapper med registrert verdifull Naturtype i Naturbasen. Området er her beskrevet som Naturtypen “Sørvendte berg og rasmark”, og har verdi klasse A, Svært viktig. Hele denne naturtypområdet strekker seg ca 500 meter sørover og utgjør et areal på ca 56 da. Ca 3 da av dette området overlapper med juletreområdet. Området eller deler av dette området er beskrevet i rapporter, både av Fremstad 1998 og Rønning & Bratli 2004, “Biologisk mangfold i Stjørdal kommune”. Her går det fram at de vestvendte tørrbergene ved Rykkja er et av noen få kjente voksested i kommunen for norsk timian, og at lokaliteten også har store forekomster av vårmure, og at det blant krevende og regionalt sjeldne arter finnes blant annet enghavre, vårrublom og trefingersildre.

Under befaringen påviste grunneieren betydelige mengder timian på bergene nedenfor hytte, og opplyste om de prøvde å ivareta denne arten, blant annet ved å fjerne trær som skygger. Dette området ligger utenfor naturtypeområde som er inntegnet i Naturbase.

Timian står på Norsk Rødliste og er beskrevet slik i artsdatabanken:

“Norsktimian (*Thymus praecox subsp. arcticus*) vurderes som nær truet (NT) på grunn av utsatte habitater. I Norge har norsktimian en fragmentert utbredelse i nordvestlige kyststrøk, med en lokalitet i ytre Sogn, en på ytre Sunnmøre (Haugen 1997), en i ytre Namdalen (Nilsen 1999), trolig to gamle og ikke gjenfunnete forekomster på Sør-Helgeland, og et mer kompakt areal med ca. 20 forekomster i Trøndelag på Fosenkysten fra Bjugn til Roan, og på sørsiden av Trondheimsfjorden fra Trondheim til Inderøy. Bortsett fra de seneste funnene er utbredelse og økologi summert hos Fremstad (1994). Norsktimian finnes på to hovedtyper av voksesteder: grunnlendte knauser, berg og skrenter, og i beitemark med lavvokst feltsjikt av urter og gras. Begge naturtypene er truet av gjengroing. Norsktimian er utpreget lyskrevende og vil fort bli utkonkurrert av busker og mer høyvokste urter og gras. Grunnlendte knauser osv. trues også av inngrep. De fleste kjente forekomstene er under 50 moh., og flertallet ligger i områder som er attraktive for friluftsliv og utbygging. Lokalt kan den (med økt fokusering på bruk av hjemlige planter som krydder og næringstilskudd) være utsatt for innsamling. Det er gjort noen nyfunn det siste tiåret, men dette er nok (muligens med unntak av lokaliteten på Sunnmøre) nyoppdagete, gamle forekomster mer enn nyetableringer.

Utenfor Norge er norsktimian kjent fra Vest-Europa fra Frankrike over De britiske øyer til Færøyene og Island og også fra både Øst- og Vest-Grønland.”

Norsk timian forvaltes ved å opprettholde eller skape et lysåpent miljø ved bakken. Virkemidler for dette er slått eller beite av gras- og urterik vegetasjon, og fjerning av oppslag av busker og ungplanter av trær der slike slår opp på eller foran bergnabber og skrenter.

Under befaringen ble det observert betydelige forekomster av blant annet blåveis, noe som indikerer kalkrik berggrunn, noe som igjen indikerer rik botanikk. Under befaringen ble det ikke påvist timian inne i området, dog var dette en årstid hvor timian ikke er fremtredende og ikke nødvendigvis lett å se.

Søknaden

Du søker om utsetting av ca 230 stk til sammen av fjelledelgran, *abies lasiocarpa*, og nordmannsedelgran, *abies nordmanniana*, som supplerer innen et etablert felt for juletrær, samt en mindre utvidelse på tegnet under justering av søknaden etter befaring. Søknaden gjelder for flere år.

Feltet er tegnet inn på N5 økonomisk kartverk, og er i felt greit å forholde seg til, da området har markerte terrengformasjoner som kommer godt fram på kartet. Kartdokumentasjonen er derfor tilfredsstillende.

Du opplyser at trærne ideelt blir hogd innen de er 10 år gamle, og at ingen trær skal bli eldre enn 15 år.

Vurdering av søknaden i forhold til naturmangfoldlovens prinsipper.

Naturmangfoldloven har en del prinsipper som søknader (alle slags søknader som angår natur) skal vurderes etter.

Kunnskapsgrunnlaget (§ 8).

Kunnskapsgrunnlaget, som basis for avgjørelsen er god i forhold til artene fjelledelgran og nordmannsedelgran. Kunnskapsgrunnlaget er også godt da man har dokumentert rikt planteliv, med blant annet timian i tilknytning til området, men med en usikkerhet timian i forhold til området som plantefelt.

Føre-var-prinsippet (§9).

Ut fra “føre-var-prinsippet” er det viktig å sikre seg at plantefeltet ikke kommer ut av kontroll, f.eks at trærne ikke kommer i alder for frøsetting og spredning. Derfor er det satt vilkår for tillatelsen. Ut fra føre-var er det ønskelig at eventuelle timianforekomster i området får tilstrekkelige lysvilkår.

Samlet belastning (§10).

Påvirkning av naturen skal vurderes ut fra den samlede belastning økosystemet er- eller vil bli utsatt for.

Kostnader dekkes av tiltakshaver (§ 11).

Dette betyr at kostnader som følger av vilkårene skal dekkes av tiltakshaver, dvs her kostnader med å ta ut gamle trær, trær som likevel måtte ha spredt seg, kostnader ved å ha egenkontroll med arealet.

Miljøforsvarlige teknikker og drift (§12)

Dette betyr generelt at drifts metoder og teknikker skal i utgangspunktet ta mest mulig hensyn til naturmiljøet. Her vil det ha spesiell relevans til timian.

Oppsummering § 8 – 12.

Fjelledelgran og nordmannsedelgran kan på sikt spre seg i naturen. Med den beskrevne driftsformen og de pålagte vilkår, med avvirkning før trærne når frømoden alder, så vil en kunne unngå dette.

Fylkesmannen legger vekt på at dette overveiende er et etablert plantefelt for juletre, som har vært i produksjon i godt og vel 20 år, og med utenlandske treslag i ca. 15 år.

Området overlapper dog på ca 3 da med en naturtype beskrevet i Naturbase på til sammen ca 56 da, med potensial for timian, uten at det ble dokumentert under befarings.

Tillatelse med vilkår.

Fylkesmannen gir deg med hjemmel i “Forskrift om utsetting av utenlandske treslag”, § 5, tillatelse til utsetting av til sammen ca 230 stk. av fjelledelgran, *abies lasiocarpa*, og nordmannsedelgran, *abies nordmanniana*, i det anførte feltet på innsendte og vedlagte kart, (med grønn tursjmarkering).

Vilkår.

Tillatelsen er gitt med følgende vilkår, jf §§ 7, 8, 9 10:

- Alle trær i plantefeltet skal hogges seinest 15 år etter utplantning.
- Det skal føres kontroll med eventuell spredning, og trær som eventuelt sprer seg utenfor feltet skal fjernes. Det er ditt ansvar å følge opp dette.
- Du skal ha en oversikt (internkontroll) over virksomheten (feltet, utplantninger, spredninger), og at eventuelle ansatte er kjent med vilkårene.
- Trær skal ikke settes slik at eventuelle forekomster av timian skygges ut.
- Tillatelse med vilkår skal oppbevares, og du skal kunne dokumentere at vilkår er oppfylt.
- Ved eventuelt eierskifte skal ny eier orienteres om de vilkår som er knyttet til arealene.

Tillatelsen for arealet gjelder i 2013, og området bør i løpet av sesongen undersøkes nærmere for å beskrive eventuelle forekomster av timian.

Avslag.

Fylkesmannen avslår søknaden på tilleggsarealet, skravert på vedlagte kart, begrunnet med at dette er naturtype kategori A i Naturbase, og at dette området ikke er et etablert felt for juletrær.

Fylkesmannen er tilsynsmyndighet, og kan kontrollere og føre tilsyn. Fylkesmannen vil for å opprettholde kunnskap og kontakt med bransjen, samt føre tilsyn, gjennomføre besøk hos utvalgte produsenter hvert år.

Andre treslag og andre areal.

Denne tillatelsen gjelder det konkrete arealet og fjelledelegran/nordmannsedelgran. Eventuelle andre utenlandske treslag, utvidet utsetting og andre areal krever ny søknad.

Klageadgang.

Dette er et forvaltningsvedtak og kan etter forvaltningsloven påklages. Klageinstans er Direktoratet for naturforvaltning, og eventuell klage bør begrunnes og sendes Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, innen 3 uker fra mottakelsen av dette brevet

Kopi.

Saken oversendes rutinemessig i kopi til kommunen, som er myndighet innenfor skogbruks- og landbrukslovgivningen.

SABIMA og WWF-Norge har bedt om innsyn i de første saker om utenlandske treslag, og de første vedtak oversendes derfor disse i egen ekspedisjon. Uansett har enhver innsynsrett, og kan kreve å få innsyn i forvaltningssaker, hvis ikke bestemte forhold medfører at saker er unntatt offentlighet.

Har du noen spørsmål, så bare ta kontakt

Med hilsen

Anne Sundet Tangen
Assisterende miljøverndirektør
(e.f.)

Eldar Ryan
Senioringeniør
Miljøvernavdelingen

Vedlegg: Kart

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

1 Kart A3 farger

Kopi til:
Stjørdal kommune Postboks 133 / 134 7501 Stjørdal